

Asia: VN/31974/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Uskontojen yhteistyöjärjestö USKOT-Foorumi ry toteaa, että uskonnollinen vakaumus on voimavara, joka tulee ottaa huomioon maahanmuuttajien kotoutumisessa. Vieraassa ympäristössä ja kulttuurissa oleskelevalle antaa turvallisuuden tunnetta ja häntä auttaa kotoutumaan, jos hän voi vapaasti harjoittaa oman vakaumuksensa mukaista uskontoa ja olla yhteydessä oman uskonnollisen yhteisönsä toimijoihin. Viranomaisten on huolehdittava, että maahanmuuttaja ymmärtää ja voi huomata, että uskonnon harjoittaminen on täysin hyväksyttyä ja että uskovia kohdellaan yhdenvertaisesti uskonnottomien kanssa.

Eryteisesti omasta maastaan uskonnollisen vakaumuksensa vuoksi pakoon lähteneiden on tärkeää tietää, että Suomessa kukin saa vapaasti harjoittaa omaa uskontoaan ja että ketään ei syrjitä uskonnollisen vakaumuksen vuoksi. Viranomaisten on huolehdittava, että tämä tieto annetaan maahanmuuttajalle. Jos uskontoja häivytetään yhteiskunnasta ja keskustelusta, tämä voi itse asiassa lisätä uskonnollisen vakaumuksensa vuoksi syrjityn tai vainotun turvattomuutta ja estää henkistä toipumista. Järjestettäessä maahanmuuttajien palveluja (asumista, koulutusta jne) viranomaisten tulisikin kertoa siitä, että Suomi on moniarvoinen yhteiskunta myös uskontojen suhteen, että eri uskonnollisiin yhteisöihin kuuluvien asuminen, työskentely ja harrastaminen yhdessä on luonnollista ja että kenenkään ei tarvitse vaieta omasta uskonnollisesta vakaumuksestaan vaan se voi olla luonteva osa elämää ja identiteettiä.

Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12-22 §)

Lakiesityksen 12§:n mukaan kunnan on arvioitava mm. järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan osallistumisen tarpeet. Arvioinnin aikana selvitetään mm. kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät.

Uskonnollisissa yhteisöissä maahanmuuttajat ja syntyperäiset asukkaat voivat saman uskon kautta kokea ykseyttä, yhdenvertaisuutta ja ihmisarvoa. Sama usko on voimakas yhdistävä tekijä. Joissakin uskonnollisissa yhteisöissä järjestetään mm. suomenkielen opetusta maahanmuuttajataustaisille jäsenille.

Tavoitteena on, että maahanmuuttajajäsenet osallistuvat uskonnollisten yhteisöjen toimintaan samalla tavoin kuin muutkin jäsenet. Kaikilla jäsenillä on samat oikeudet ja velvollisuudet riippumatta siitä, onko maahanmuuttaja vai syntyperäinen asukas. Siten maahanmuuttajat eivät ole uskonnollisissa yhteisöissä toiminnan kohteita vaan aktiivisia toimijoita, joiden panosta tarvitaan ja arvostetaan. Tämä kaikki helpottaa kotoutumista ja oman ihmisarvon säilyttämistä uudessa elinympäristössä. Edellä mainituista syistä uskonnolliset yhteisöt kannattaa ottaa huomioon maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Kotoutumiskoulutus (24-25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26-30 §)

Kotoutumiskoulutuksessa pitäisi antaa kattavaa tietoa myös Suomessa toimivista uskonnollisista yhteisöistä, jotta maahanmuuttaja saisi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteyden omaa uskonnollista vakaumustaan vastaavaan uskonnolliseen yhteisöön ja voisi osallistua sen toimintaan. Tämä edistäisi erityisesti tutustumista paikallisiin toimintatapoihin ja kieleen.

Yleiset kommentit kunnan kotoutumisohjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

Lakiesityksen 11§:ssä puhutaan kotoutumisohjelmaan sisältyvinä mm. järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumisesta ja siihen osallistumisesta.

Kotoutumisohjelmaa laativien viranomaisten tietämystä eri uskonnollisista yhteisöistä sekä yhteyksiä paikallisten uskonnollisten yhteisöjen toimijoihin tulisi lisätä, jotta kotouttamisohjelmaa laadittaessa osattaisiin ottaa huomioon merkittävänä tekijänä osallistuminen maahanmuuttajan oman uskonnollisen vakaumuksen mukaisen uskonnollisen yhteisön toimintaan.

Yhteiskuntaorientaatiossa olisi hyvin tärkeää tuoda esiin perusoikeuksiin kuuluvat uskonnonvapaus sekä yhdenvertainen kohtelu. Maahanmuuttajien on tärkeä ymmärtää, että he voivat vapaasti puhua uskonnollisesta vakaumuksestaan ja osallistua uskonnollisen yhteisön toimintaan sekä että heitä ei voida tämän vuoksi syrjiä tai kohdella kaltoin.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

Kun maahanmuuttaja on yksin maahan tullut alaikäinen, on hänelle edustajaa määrättäessä erittäin tärkeää ottaa huomioon alaikäisen oma uskonnollinen tausta ja vakaumus. Alaikäiselläkin usko on

voimakas omanarvontunnon antaja ja ylläpitäjä ja siten sen kunnioittaminen auttaa merkittävästi selviytymisessä vieraassa ympäristössä.

Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

Ohjattaessa maahanmuuttajaa kuntaan on hyvä ottaa huomioon myös se, että hän voisi mahdollisimman vaivattomasti harjoittaa uskontoaan ja osallistua vakaumuksensa mukaisen uskonnollisen yhteisön toimintaan.

Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5-7 luvut)

-

Valtion korvaukset (8 luku)

-

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

-

Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

-

Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

-

Kuusikallio Katri
Uskontojen yhteistyö Suomessa - USKOT-foorumi ry